

OPAS VUOROVAIKUTUKSEN JA YHTEISÖLLISYYDEN TUKEMISEEN LIIKUNNAN ETÄOPETUKSESSA

Omnia Espoon työväenopisto

Tämä opas sisältää yhteen koottuja hyviä opetusmenetelmiä ja toimintatapoja vuorovaikutuksen ja yhteisöllisyyden tukemiseksi liikunnan etäopetuksessa. Opas on kohdistettu Omnia Espoon työväenopiston liikunnan opetushenkilökunnan ja koulutussuunnittelijoiden käyttöön, ja on koottu osana tutkivaa kehittämistyötä Jyväskylän yliopiston terveystieteiden opettajankoulutuksen pedagogisia aineopintoja. Sisältö on koostettu tuntiopettajien verkkokyselyn vastauksista ¹ sekä aiempaa tutkimustietoa ²⁻¹⁰ soveltaen.

Opetusmenetelmiä ja toimintatapoja voi poimia ja soveltaa omiin tarpeisiin etäopetuksen suunnittelussa, toteuttamisessa sekä kehittämisessä.

ETÄOPETUKSESSA KOROSTUVAT ₁

- Opettajan vaikutus tunnelman luomisessa
- Keskustelun jääminen herkästi opettajan ja oppijan välille kahdenkeskeiseksi koko ryhmän välisen keskustelun sijaan
- Pukuhuoneessa tapahtuvan vuorovaikutuksen poisjääminen

KAMEROIDEN PITÄMINEN KIINNI ETÄOPETUKSEN AIKANA ₁

- Vähentää osallistujien keskinäisen sanattoman viestinnän määrää
- Vaikeuttaa ohjauksen yksilöllistä mukauttamista, jolloin sanallisen ohjauksen merkitys korostuu (esim. eri liikevariaatioiden ohjaamisessa)

VUOROVAIKUTUKSEN JA YHTEISÖLLISYYDEN TUKEMISEKSI OPETTAJAN OLISI HYVÄ POHTIA ETÄOPETUSTA SUUNNITELLESSAAN ₁

- Teknisten laitteiden ja opetustyökalujen toimivuus sekä käyttövarmuus
- Musiikin toiston ja sanallisen ohjauksen rytmittäminen
- Liikkeiden mallintaminen ohjattaessa; miten opettajana tulisi asettua suhteessa kameraan, jotta oppijat hahmottavat liikkeen
- Milloin oppijoita on tarkoituksenmukaista pyytää avaamaan kameroita ja mikrofoneja opetuksen aikana, mikäli he eivät tee sitä oma-aloitteisesti
- Ohjaustyyli opetuksessa; hieman rennompia tyyli voi sopia etäopetukseen
- Oman toiminnan heijastuminen oppijoille ja sen merkitys oppijoiden toimintaan
- Oppijoiden erilaisten vuorovaikutus- ja yhteisöllisyystarpeiden huomiointi (yksilö- ja ryhmätasolla)

ETÄOPETUKSESSA KÄYTETTYJÄ OHJELMISTOJA JA TYÖKALUJA ₁

Zoom
Teams
Chat
Julkiset verkkovideot
(esim. Youtube)
PowerPoint
Word

HYVÄT OPETUSMENETELMÄT JA TOIMINTATAVAT VUOROVAIKUTUKSEN JA YHTEISÖLLISYYDEN TUKEMISEKSI

Kurssin alussa:

- Sopikaa ryhmän kanssa yhteiset säännöt^{5,6}
 - Esim. vuorovaikutustavoista; mikrofonin, kameran, chatin käyttö
 - Yhdessä sovitut säännöt ryhmän kanssa sitouttavat oppijat paremmin niiden toteuttamiseen
- Osallistujien oikeiden nimien asettaminen näkyviin etäpalvelimessä^{1,5}
 - Tarvittaessa opastaminen
 - Ryhmän välinen vuorovaikutus helpompaa, mikäli osallistujien oikeat nimet näkyvissä

Opetustuokion alussa:

- Huomioi ryhmäläiset tunnin alussa^{1,6,8}
 - Henkilökohtainen tervehtiminen, kuulumisten vaihto tai yleinen fiiliskierros, jossa jokainen vuorollaan saa kertoa kuulumiset/tuntemukset
- Muistuta kameran käytöstä ja mahdollisesti tuntikohtainen perustelu^{1,5}
 - Helpottaa ohjauksen yksilöllistä kohdistamista esim. haastavissa liikkeissä tai harjoitteissa

HYVÄT OPETUSMENETELMÄT JA TOIMINTATAVAT VUOROVAIKUTUKSEN JA YHTEISÖLLISYYDEN TUKEKSI

Opetustuokion aikana:

- Aktivoi oppijoita opetuksen aikana ^{1,5,7,10}
 - Yksilölliset tai yhteiset kysymykset esim. harjoituksen aiheuttamista tuntemuksista
 - Vastaukset sovitusti joko mikrofonin puhuen, chatiin kirjoittaen tai reaktionäppäinten avulla
- Anna välitöntä palautetta oppijoille tunnin aikana ⁸
 - Esim. kiitoksen antaminen kameran avaamisesta tai kehuminen liikkeen suorittamisesta
 - Muista tasavertaisuus ryhmäläisten välillä
- Jaa oppijaryhmä pienempiin harjoitusryhmiin ^{2,9,10}
 - Breakout rooms –toiminnon käyttäminen Zoomissa
 - Pienryhmätyöskentelyssä yhteisöllisyyden ja vuorovaikutuksen muodostaminen usein helpompaa
- Rohkaise ryhmää vertaispalautteen antamiseen ja keskinäiseen kannustamiseen ⁸
 - Voi käyttää pienryhmien tai koko ryhmän harjoituksissa
- Käytä lisämateriaalia opetuksessasi ¹
 - Käytännön opetuksen lisäksi esim. videoiden, nettisivustojen ym. lisääminen opetukseen linkkien tai näytönjaon avulla
 - Syventää opetuksen sisältöä ja voi lisätä vuorovaikutusta ryhmässä

HYVÄT OPETUSMENETELMÄT JA TOIMINTATAVAT VUOROVAIKUTUKSEN JA YHTEISÖLLISYYDEN TUKEMISEKSI

Opetustuokion lopussa:

- Kannusta ryhmäläisiä yhteiseen keskusteluun opetuksen loputtua ^{1,4}
 - Esim. opetuksen aikana nousseista ajatuksista tai yhteinen fiiliskierros harjoituksen aikaansaamista tuntemuksista
 - Keskustelulle varatun ajan pituuden huomiointi
- Pyydä säännöllisesti palautetta oppijaryhmältä ^{3,7}
 - Palautetta voidaan kerätä suullisesti tai kirjallisesti
 - Mikrofonia, chattia ja reaktionäppäimiä käyttäen suora palaute oppijoilta
 - Myös erilaiset sähköiset kyselyt (esim. 1-min paper) tai äänestykset (esim. Zoomissa Polls-toiminto) mahdollisia
- Anna oppijoille kiitosta yhteisesti ja/tai yksilöllisesti ¹⁰
 - Esim. aktiivisuudesta tai keskusteluihin osallistumisesta kiittäminen
 - Yksilöllistä kiitosta antaessa tasapuolisuuden huomiointi
 - “Palkitseminen” voi lisätä ryhmän yhteisöllisyyden tunnetta

HYVÄT OPETUSMENETELMÄT JA TOIMINTATAVAT VUOROVAIKUTUKSEN JA YHTEISÖLLISYYDEN TUKEMISEKSI

© Laura Havelin 2022

Opetustuokioiden ulkopuolella:

- Luo kurssikohtainen keskustelualusta oppijaryhmän käyttöön ^{6,8,10}
 - Esim. kurssialustalle Moodleen
 - Keskustelufoorumi mahdollistaa ryhmäläisten keskinäisen jutustelun ja voi toimia näin pukuhuoneessa tapahtuvan vuorovaikutuksen korvaajana
- Mahdollista oppijoiden keskinäiset etätapaamiset ^{1,5}
 - Esim. yhteiset kahvi- tai lounashetket pidemmällä opetustuokioilla, kuten päiväkursseilla
 - Kurssialustalle voi luoda esim. Zoom-kestolinkin etätaukotapaamisille
- Tee itsestäsi henkilöesittely kurssialustalle ja kannusta ryhmäläisiä samaan ⁶
 - Kurssialustalla osallistujien henkilökohtaiset esittäytymiset esim. kirjallisesti tai videoilla, joihin muut ryhmäläiset voivat tutustua
 - Voidaan tehdä ennen kurssin alkua tai kurssin aikana
 - Erityisesti uuden ryhmän kanssa suositeltavaa

Lisätietoa: Oppaan sisältö julkaistaan osana Jyväskylän yliopiston Terveystieteiden opettajan andragoginen käsikirja 2022 –teosta, josta saa tarkemmin tietoa oppaan työprosessista ja taustatiedoista.

Lähteet

1. Verkkokysely. (2022). Liikunnan tuntiohjaajien vastaukset Webropol-ohjelmistolla koostettuun verkkokyselyyn viikoilla 11-12 ja 14-15, tekijänä L. Havelin. Omnia Espoon työväenopisto ja Jyväskylän yliopisto.
2. Bakir, N. & Phirangee, K. (2021). ZOOMing into a Community: Exploring Various Teaching Practices to Help Foster Sense of Community and Engagement in Emergency Remote Teaching. *Journal of Teaching and Learning with Technology*, 10: 386-389. Viitattu 17.4.2022.
3. Bontley, H., Easton, G., George, R., Raval, D., Wells, H., Ehamparanathan, N., Le Voir, H., Wright, S., Evans, D., Rowlands, A. & Shafi, A. (2021). Twelve Tips for teaching clinical and communication skills online. *MedEdPublish*. Viitattu 18.4.2022. <https://doi.org/10.15694/mep.2021.000027.1>
4. Haar, M. (2018) Increasing Sense of Community in Higher Education Nutrition Courses Using Technology. *Journal of Nutrition Education and Behavior*, 50 (1): 96-99. Viitattu 16.4.2022. <https://doi.org/10.1016/j.jneb.2017.04.015>
5. Launer, J. (2021). Teaching and facilitating groups online: adapting to the COVID-19 pandemic. *Postgraduate Medical Journal*, 97 (1150): 543-544. Viitattu 18.4.2022. <http://dx.doi.org/10.1136/postgradmedj-2021-140619>
6. MacKinnon, K., Makos, A., Wilton, L., Brett, C., Malhotra, T., Avery, T. & Raman, P. (2020). Instructor Perspectives on Building Community in Online Discussion-Based Courses: Issues of Pedagogy and Functionality. *International Journal of E-Learning & Distance Education*, 35 (1). Viitattu 16.4.2020. <https://www.proquest.com/docview/2572616091?pq-origsite=gscholar&fromopenview=true>
7. Rothstein, A. & Haar, M. (2020). Best Practices for Encouraging Student Participation Both Face-to-Face and Virtual Environments. *Journal of Allied Health*, 49 (4), 161-165. Viitattu 16.4.2022. <https://www.ingentaconnect.com/content/asahp/jah/2020/00000049/00000004/art00014#>
8. van der Meer, G. H., Milota, M., de Jonge, R. R. & Jansen, R. S. (2021) Practical guidelines to build sense of community in online medical education. *Medical Education*, 55 (8): 925-932. Viitattu 17.4.2022. DOI: 10.1111/medu.14477
9. Vora, R. S. & Kinney, M. N. (2014). Connectedness, Sense of Community, and Academic Satisfaction in a Novel Community Campus Medical Education Model. *Academic Medicine*, 89 (1): 182-187. Viitattu 16.4.2022. doi: 10.1097/ACM.0000000000000072
10. Wut, T. & Xu, J. (2021). Person-to-person interactions in online classroom settings under the impact of COVID-19: a social presence theory perspective. *Asia Pacific Education Review*, 22 (3): 371-383. Viitattu 18.4.2022. <https://link.springer.com/article/10.1007/s12564-021-09673-1#Tab2>

Tekijä: Laura Havelin, TtM-opiskelija (Jyväskylän yliopisto), ft